

Aan de Tweede Kamer
t.a.v. de vaste Kamercommissie SZW
Per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl

Datum	Bijlage(n)
07-10-2024	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Maarten Hijink	06 - 14855465
Onderwerp	Ons kenmerk
Commissiedebat Armoede- en schuldenbeleid	VA24-033

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 17 oktober staat het commissiedebat over armoede- en schuldenbeleid gepland. Valente, de branchevereniging voor participatie, begeleiding en veilige opvang, roept de Tweede Kamer en het kabinet op gerichte maatregelen te nemen om armoede te bestrijden. Onze leden begeleiden veel kwetsbare mensen, zoals slachtoffers van huiselijk geweld, dakloze mensen en mensen met ernstige psychische aandoeningen. Veel van hen hebben te maken (gehad) met armoede en schulden. Armoede veroorzaakt ook psychische problemen, dakloosheid en huiselijk geweld.

Valente stelt voor:

- Beperk de werking van de kostendelersnorm of schaf deze helemaal af.
- Zorg dat mensen hun lopende schuldhelpverlening bij verhuizing naar een andere gemeente door die gemeente kunnen laten overnemen.
- Wijs gemeenten op het belang van een geharmoniseerde woninginrichtingsvergoeding;
- Schaf de regeling betalingsachterstand zorgpremie af.

Om te bereiken dat armoede in Nederland afneemt, pleiten wij voor het volgende:

1. Kostendelersnorm

De gemeente Utrecht heeft onderzocht wat het effect was van afschaffing van de kostendelersnorm.¹ In 2023 was er een daling van 67% van jongeren tussen de 21 en 27 jaar oud die zich lieten uitschrijven van het adres waar zij verbleven. De gemeente Utrecht stelt in het onderzoek: 'Concluderend kan gesteld worden dat de wetswijziging van de kostendelersnorm aantoonbaar aanzienlijke effecten heeft gehad op bijstandshuishoudens in Utrecht, met name op het mogelijk voorkomen van dakloosheid onder jongvolwassenen en het vergroten van inkomenszekerheid.'

Valente is van mening dat het afschaffen van de kostendelersnorm voor alle leeftijden een grote bijdrage gaat leveren aan het terugdringen van dakloosheid en het vergroten van de bereidheid van familie en vrienden om een dakloos persoon in hun huis te laten verblijven. Afschaffing van de kostendelersnorm bevordert mantelzorg door het financiële nadeel van de kostendelersnorm bij woningdelen te stoppen. Dit helpt zowel om de woningnood te dempen maar ook om mensen in staat te stellen beter voor elkaar te zorgen.

¹ Zie raadsinformatie gemeente Utrecht, 10 september 2024:
<https://utrecht.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/439857d7-b8f4-480a-9fdd-f19adcf083f1>

Wilt u de minister vragen de kostendelersnorm in zijn geheel af te schaffen en in de periode totdat dit geregeld is, de gemeenten op te roepen de kostendelersnorm zo min mogelijk toe te passen om dakloosheid te bestrijden en mantelzorg te bevorderen?

2. Kennisdeling en samenwerking tussen gemeenten

In het rapport van de Ombudsman 'Hoe eerder, hoe beter' wordt gesproken over het bevorderen van kennisdeling over vroegsignalering. Valente steunt deze inzet en roept het kabinet op om ook op andere onderwerpen in te zetten op kennisdeling tussen gemeenten.

In de opvang lopen onze cliënten regelmatig aan tegen discontinuïteit van schuldhulpverlening, bij verhuizing of overplaatsing. Hoewel er gemeenten zijn die hier al aandacht voor hebben, zien wij vaak dat al lopende schuldhulpverleningstrajecten niet overgenomen worden. Dit zorgt ervoor dat er langer dan nodig geen actie wordt ondernomen of betalingsregelingen vervallen. Daarnaast moeten cliënten meermaals hun verhaal doen. Dat is, gedurende deze kwetsbare periode in hun leven, voor hen extra belastend.

Wij verzoeken de minister om gemeenten te wijzen op de mogelijkheden die zij hebben om effectiever hiermee om te gaan, zodat cliënten niet onnodig lang met schulden in de opvang zitten.

3. Onvoldoende financiële middelen voor woninginrichting

Cliënten in de opvang hebben vaak onvoldoende financiële middelen voor het inrichten van een woning, als zij die (eindelijk) krijgen. Gemeenten gaan verschillend om met het financieren van woninginrichting van cliënten die uitstromen uit de opvang. Financiering vanuit de bijzondere bijstand verschilt in hoogte en wordt soms als gift en soms als lening verstrekt. Het verstrekken van een lening als bijzondere bijstand is een onwenselijke situatie omdat de client dan start met een nieuwe schuld in zijn nieuwe woning. Ook verschilt de beslissingstermijn sterk tussen gemeenten. Voor deze kwetsbare doelgroep is het van belang dat de bijzondere bijstand snel wordt toegekend en uitbetaald en dat deze voldoende is voor de inrichting van de woning.

Organisaties die hulp en begeleiding bieden raken vaak met gemeenten in discussie over de vraag bij welke gemeente de bijzondere bijstand voor verhuis- en inrichtingskosten moet worden aangevraagd, in de gemeente van vertrek of de gemeente waar een client een nieuw bestaan op gaat bouwen. Ervaring leert dat gemeenten naar elkaar blijven wijzen waardoor een cliënt soms moet uitstromen naar een lege, kale woning. Beschermd wonen cliënten hebben een zeer gering inkomen (zak- en kleedgeld) en hierdoor nauwelijks ruimte om te sparen voor een volledige woninginrichting na uitstroom.

De Centrale Raad van Beroep heeft aangegeven dat de gemeente waar de client woont op het moment van aanvragen, de gemeente is die de kosten op zich moet nemen. Wij willen de minister daarom vragen om de gemeenten hierop te wijzen zodat de bijzondere bijstand snel toegekend kan worden en de client zijn/haar woning kan inrichten zodat het een 'thuis' kan worden.

4. Afschaffen wanbetalersregeling

Hoewel de wanbetalersregeling per 1 januari 2025 een andere naam krijgt, en het bedrag van de boetepremie per 1 juli 2024 verlaagd is, pleit Valente voor het volledig afschaffen van de 'regeling betalingsachterstand zorgpremie'. Wij zien dat het aantal wanbetalers van de zorgpremie toeneemt en deze regeling cliënten van onze leden verder in de problemen brengt. De bestuurlijke premie die wanbetalers moeten betalen is hoger dan de gewone zorgpremie die ze ook al niet konden betalen.

Daardoor lopen de schulden verder op². Wij verzoeken de Kamer om dit samen met de minister van VWS opnieuw te bekijken en op te lossen.

5. Knelpunten schuldhulpverlening ex-gedetineerden

Tenslotte benadrukken wij het belang van de motie van de Leden Kat en Ceder ([Kamerstuk 24515, nr. 703](#)) om knelpunten in de schuldhulpverlening aan ex-gedetineerden op te lossen. In de praktijk van de maatschappelijke opvang lopen wij dagelijks tegen deze knelpunten aan. Wij hopen daarom dat de oplossingen die worden geopperd in de kabinetsreactie op deze motie³, op korte termijn geïmplementeerd zullen worden. Wilt u de minister vragen hoe het staat met de voortgang hiervan?

Hebt u vragen over deze brief of wilt u nadere informatie, neem dan vooral contact op.

Met vriendelijke groet,



Maarten Hijink

Directeur Valente

² Zie ook: <https://www.trouw.nl/opinie/hogere-zorgpremie-als-straf-voor-betalingsachterstand-kan-echt-niet~be601d24/>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail/detail?id=2024D26859&did=2024D26859>